

KRYSTYNA KOPCZYŃSKA-LAMPARSKA 1931 – 1982

26 lutego 1982 r. zmarła w Warszawie w wieku 51 lat dr Krystyna Kopczyńska-Lamparska, wieloletni wychowawca i nauczyciel akademicki – adiunkt Uniwersytetu Warszawskiego a ostatnio Kierownik w Dziale Kartografii Geologicznej Kombinatoru Geologicznego „Północ” w Warszawie; członek Polskiego Towarzystwa Geologicznego.

Krystyna Kopczyńska-Lamparska urodziła się 10 marca 1931 roku w Bydgoszczy, gdzie podjęła naukę w szkole podstawowej a następnie kontynuowała ją na tajnych kompletach w Warszawie. Szkołę średnią typu przyrodniczego ukończyła w Bydgoszczy w 1950 roku.

Poważny wpływ na rozwój zainteresowań przyrodniczych K. Kopczyńskiej-Lamparskiej oraz decyzję podjęcia studiów geologicznych w 1950 roku w Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika w Toruniu i ich kontynuację w Uniwersytecie Warszawskim miały tradycje rodzinne w zakresie wiertniczo-studniarskim. Zarówno Jej dziadek (J. Kopczyński) jak i ojciec (K. Kopczyński) prowadzili bowiem znaną w Polsce firmę zajmującą się wykonywaniem studni i pomp, a śladem ich działalności są nie tylko liczne ujęcia wodne, czy niezwykle ciekawy „Podręcznik dla biur technicznych, budowlanych, studniarzy i osób interesujących się studniami” autorstwa Jana Kopczyńskiego pt. „Studnie wiercone i kopane” wydany w 1935 roku w Poznaniu nakładem autora, ale również wiele profili geologicznych wierceń rozsianych w archiwach Instytutu Geologicznego i Przedsiębiorstw Geologicznych.

K. Kopczyńska-Lamparska ukończyła studia geologiczne w Uniwersytecie Warszawskim w 1955 roku otrzymując dyplom magistra geologii specjalizacji geologii czwartorzędu. W tym roku podjęła też pracę na stanowisku p.o. asystenta a następnie asystenta w Katedrze Geologii Czwartorzędu Uniwersytetu Warszawskiego kierowanej przez prof. dr S.Z. Różyckiego.

Lata 1955 – 1978 to najbardziej owocny okres w życiu Krystyny Kopczyńskiej-Lamparskiej, przypadający na Jej pracę w Wydziale Geologii Uniwersytetu Warszawskiego. Dzięki tej pracy miała Ona możliwość kontynuowania badań związanych z terenem i tematem pracy magisterskiej, dotyczącym opracowania mapy geologicznej i stratygrafii osadów czwartorzędu doliny Wisły koło Czerwińska. W wyniku tych badań K. Kopczyńska-Lamparska zebrała niezwykle interesujące materiały geologiczne, będące przedmiotem Jej pierwszych publikacji odnośnie rozwoju rzeźby okolic Radzikowa w okresie zaniku lądolodu zlodowacenia środkowopolskiego oraz stratygrafii plejstocenu i paleogeomorfologii okolic Wychódzka nad Wisłą. Drugie z wymienionych opracowań było jednym z pierwszych w naszym kraju studiów paleogeomorfologicznych ukazujących w formie graficznej kolejne zjawiska geologiczno-geomorfologiczne warunkujące akumulację osadów plejstocenijskich, obecnie zachowanych w krawędzi doliny Wisły. Zebrane materiały stały się także podstawą opracowania przez K. Kopczyńska-Lamparską arkusza Czerwińsk Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski.

Podczas początkowych lat pracy w Katedrze Geologii Czwartorzędu K. Kopczyńska-Lamparska włączyła się w istotny sposób w prace organizacyjne XXIII zjazdu Polskiego Towarzystwa Geologicznego w Częstochowie (1960) oraz opracowanie punktów wycieczkowych i tras wycieczek kongresowych VI Kongresu Międzynarodowej Unii do Badań Czwartorzędu (INQUA), który odbył się w Polsce w 1961 roku. Rezultatem tych prac było sprofilowanie i opublikowanie w materiałach kongresowych interesujących stanowisk osadów czwartorzędowych z rejonu Mazowsza i Wyżyny Opatowskiej (wspólnie z K. Straszewską). Opracowania te jeszcze po 20 latach zadziwiają swoją niezwykłą starannością i wnikliwością oraz niejednokrotnie były stawiane za wzór młodym adeptom geologii. Ze wspomnianym okresem wiążą się także prace K. Kopczyńskiej-Lamparskiej nad opracowaniem mapy kopaliny użytecznych w skali 1:100 000, ark. Ciechanów. Wyrazem uznania tych prac, jak też osiągnięć w pracy dydaktycznej, było awansowanie K. Kopczyńskiej-Lamparskiej w 1960 roku na stanowisko starszego asystenta w Katedrze Geologii Czwartorzędu UW. W roku 1967 po zdaniu odpowiednich egzaminów, otrzymała Ona uprawnienia Centralnego Urzędu Geologii do wykonywania prac geologicznych w zakresie hydrogeologii.

Od 1962 roku Krystyna Kopczyńska-Lamparska rozszerzyła teren swoich zainteresowań czwartorzędem o obszar północno-zachodniego Pomorza. Wynikiem tych zainteresowań była Jej rozprawa doktorska pt. „Stratygrafia starszego i środkowego plejstocenu północno-zachodniego Pomorza na tle rozwoju paleogeomorfologicznego” wykonana w 1966 roku pod kierunkiem prof. dr S.Z. Różyckiego. Rozprawa ta stanowi pierwsze, nowoczesne opracowanie czwartorzędowej ewolucji opisywanego obszaru i była wyróżniona Nagrodą III stopnia Ministra

Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Zebrane w tym czasie ogromne materiały geologiczne, a zwłaszcza analiza kilkuset profilów wierceń przebijających osady czwartorzędu pozwoliły autorce przedstawić jeszcze kilka osobnych prac dotyczących wybranych elementów rozwoju paleogeomorfologicznego NW Pomorza. Na szczególne podkreślenie zasługuje w tym względzie publikacja pt. „Ukształtowanie i geneza powierzchni podłoża osadów czwartorzędu północno-zachodniego Pomorza” zawierająca szereg przykładów metodycznych odnośnie stosowania analizy paleogeomorfologicznej jako jednej z metod ustalania stratygrafii czwartorzędu.

Kontynuacją wymienionych prac było w latach siedemdziesiątych przystąpienie K. Kopczyńskiej-Lamparskiej do opracowania arkusza Niechorze Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski. Arkusz ten wraz z objaśnieniami został wydany w 1979 r. i może być uznany za wzorcowy jeśli chodzi o zakres stosowanych wydzieleni oraz interpretację genetyczno-wiekową osadów czwartorzędowych NW Pomorza. Również w tym czasie K. Kopczyńska-Lamparska zainicjowała badania późnoglacialnych i holocenijskich osadów organogenicznych odsłaniających się w klifie koło Niechorza, którego budowę geologiczną udokumentowała na odcinku do Trzęsacza, oraz zorganizowała zespół badawczy dla wszechstronnego opracowania tych osadów zgodnie z programem IGCP – projekt 158 B. Ponadto była Ona członkiem dużego zespołu zajmującego się za pośrednictwem Zakładu Prac Geologicznych Uniwersytetu Warszawskiego opracowaniem warunków geologicznych dla trasy Centralnej Magistrali Kolejowej na odcinku Zawiercie – Radzice.

Na odrębne podkreślenie zasługuje pełna zaangażowania działalność dydaktyczno-wychowawcza K. Kopczyńskiej-Lamparskiej uhonorowana przyznaniem Jej Złotego Krzyża Zasługi w 1976 roku. K. Kopczyńska-Lamparska w czasie swojej ponad 20-letniej pracy w Katedrze, a następnie Zakładzie Geologii Czwartorzędu Uniwersytetu Warszawskiego nigdy nie szczędziła sił, czasu i wiedzy fachowej tak niezbędnych w procesie kształcenia młodych adeptów geologii. Kierowała Ona wykonaniem kilkunastu prac magisterskich w zakresie geologii czwartorzędu oraz prowadziła wykłady, seminaria i ćwiczenia z geomorfologii i geologii czwartorzędu. Wyrazem uznania dla wiedzy fachowej i doświadczenia dydaktycznego K. Kopczyńskiej-Lamparskiej było powierzenie Jej przez Zespół Dydaktyczno-Wychowawczy Studiów Uniwersyteckich w zakresie nauk geologicznych przy Ministerstwie Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki opracowania programu zajęć z przedmiotu „paleogeografia czwartorzędu”.

W roku 1978 dr Krystyna Kopczyńska-Lamparska przeszła do pracy w Kombinacie Geologicznym „Północ”, gdzie zajmowała się zagadnieniem wykorzystania aluwii Wisły jako źródeł kruszywa, a ostatnio problematyką kartowania geologicznego, pozostawiając w tym zakresie wiele niezwykle interesujących materiałów archiwalnych.

SUMMARY

Dr Krystyna Kopczyńska-Lamparska, for many years an academic teacher at the Warsaw University and, recently, the chief of Cartographic Department of the Geological Company "North", died in Warsaw on 26 February 1982. She was born in Bydgoszcz on 10 March 1931 and studied geology first in Toruń and, afterwards, in Warsaw, where in 1955 gained the M.Sc. degree in Quaternary geology. In the years 1955–1978 Kopczyńska-Lamparska was working in the Department of Quaternary Geology of the Warsaw University. Her Scientific researches were concentrated on the problems of Quaternary deposits of Masovia, Opatów Upland and Pomerania. In 1966 she gained the Ph.D. degree on the ground of the thesis "Stratigraphy and paleomorphology of the Lower and Middle Pleistocene deposits of NW Pomerania". Later dr Kopczyńska-Lamparska cooperated in geological studies connected with the construction of the central railway trunk-line. For her scientific and didactic achievements she received several prizes of the Ministry and Warsaw University.

translated by W. Narębski

SPIS PRAC PUBLIKOWANYCH
DR KRYSZYNY LAMPARSKIEJ

1961. Rozwój rzeźby okolic Radzikowa w czasie recesji zlodowacenia środkowopolskiego. *Biul. Geol. UW* 1, Warszawa.
1961. Radzikowo Guide-Book of Excursions in the vicinity of Warsaw. The Warsaw Basin INQUA VI Congress, Warszawa.
1962. Samborzec. Guide-Book of Excursions from the Baltic to the Tatras, P. II, 2, INQUA Congress, Warszawa (wspólnie z K. Straszewską).
1961. Szewce (wspólnie z K. Straszewską). *Ibidem*.
1961. Żurawica (wspólnie z K. Straszewską). *Ibidem*.
1968. Plejstocen okolic Kamienia Pomorskiego. *Przeegl. Geol.* 4, Warszawa.
1970. Stratygrafia starszego i środkowego plejstocenu pn.-zach. Pomorza na tle rozwoju paleogeomorfologicznego. *Studia Geol. Pol.* 33, Warszawa.
1970. Ukształtowanie i geneza powierzchni podłoża osadów czwartorzędu północno-zachodniego Pomorza. *Acta Geol. Pol.* 20, 3, Warszawa.
1971. Wyniki badań geologicznych zachodniej części Pobrzeża Słowińskiego. Streszczenie referatu wygłoszonego na XVI Seminarium Komitetu Badań Morza PAN, sekcja geologiczno-geograficzna. Komunikaty Komitetu Badań Morza PAN.
1974. Sytuacja geologiczna i osady organogeniczne zbiornika w Niechorzu – Pomorze Zachodnie. Komitet Badań Czwartorzędu PAN. I Krajowe Sympozjum Paleolimnologiczne, Włocławek n/Wisłą, 6–8 czerwiec 1974 (wspólnie z E. Brykczyńską i B. Marciniak).
1974. Geneza i stratygrafia glin zwałowych klifu okolic Rewala. *Zesz. Nauk. UAM, Geografia* 10, Poznań.
1975. Typy litologiczne i deformacje glin zwałowych klifu okolic Rewala w aspekcie stratygraficznym. *Biul. Geol. UW*, 18, Warszawa.
1976. Development of a Kettle lake basin near Niechorze in Late Glacial and Holocene (NW Pomorze). In: II International Symposium on Paleolimnology, Mikołajki 1976 (wspólnie z E. Brykczyńską i B. Marciniak).
1976. Radiocarbon datings of the Late Glacial and Holocene deposits of Western Pomerania. *Acta Geol. Pol.* 26, 3, Warszawa.
1979. Najstarsze zlodowacenie, geneza podłoża czwartorzędu i wiek Wzgórz Warszawskich na tle budowy geologicznej Szczecina. *Biul. Geol. UW*, 23, Warszawa.
1980. Zestawienie i interpretacja materiałów paleobotanicznych i chemicznych osadów kopalnych zbiorników jeziornych okolic Niechorza. Komitet Badań Czwartorzędu PAN, Sprawozdania z badań naukowych 3, Warszawa.

1982. Zróżnicowanie warunków akumulacji niektórych osadów lodowcowych na północno-zachodnim obrzeżeniu Gór Świętokrzyskich, *Biul. Geol. UW*, 26: 229–251, Warszawa (wspólnie z Z. Lamparskim).
1983. Stratigraphie der spätglacial Sedimente und Deglaziation der Umgebund von Niechorze (NW Pomern). Das Jungquartär und seine Nutzung im Küsten- und Binnentiefeland der DDR und der VR Polen. Gotha (wspólnie z A. Cieślą, B. Marciniak, S. Skompskim, K. Szeroczyńską).

SPIS PRAC ARCHIWALNYCH

1957. Mapa kopalni budowlanych Polski w skali 1:100 000 ark. Ciechanów. Arch. Inst. Geol. Warszawa.
- 1963–1967. Koreferaty do dokumentacji hydrogeologicznych z terenu woj. bydgoskiego. Wyd. Geologii WRN, Bydgoszcz.
1965. Opinia do opracowania surowców budowlanych pow. Gryfino, Wyd. Geologii WRN Szczecin.
1968. Koreferat do projektu prac geologicznych dla tematu „Kompleksowe opracowanie geologiczne Bramy Świny”. CUG, Warszawa.
1968. Koreferat do projektu prac geologicznych do Przeglądowej Mapy Geologicznej w skali 1:200 000 ark. Szczecinek. N 33 – XXXIII, CUG, Warszawa.
1972. Opinia odnośnie rozpozniomowania stratygraficznego czwartorzędu na obszarze Szczecina i Polic. Geoprojekt, Warszawa.
1972. Profile geologiczne przekopu łącznicy Centralnej Magistrali Kolejowej odc. IXa, Idzikowice – Danielin, Warszawa.
1972. Zasady zbierania i opracowania materiałów terenowych oraz charakterystyka budowy geologicznej ścian przekopu kolejowego łącznicy CMK Idzikowice – Radzice, Zakład Prac Geologicznych UW, Warszawa.
1973. Zasady zbierania i opracowania materiałów terenowych oraz charakterystyka budowy geologicznej ścian przekopu kolejowego CMK Fałków. Zakład Prac Geologicznych UW, Warszawa.

MATERIAŁY ZŁOŻONE DO DRUKU

- Ewolucja kopalnych zbiorników jeziornych późnego glacjału i holocenu w klifie koło Niechorza (Pomorze Zachodnie) w świetle badań palinologicznych, geochemicznych, mięczaków, okręmek i datowania C^{14} . Quaternary Studies in Poland (wspólnie z A. Cieślą i S. Skompskim).